

FOTO: BERIT ROALD / SCANPIX

som har tatt for seg konsekvensene av Norges attenårige medlemskap i EØS.

økt, og ledigheten er blitt halvert. Mye skyldes selvsagt norsk oljeøkonomi og den internasjonale utviklingen mer generelt, men utvalgets poeng er at man tror at en mindre omfattende frihandelsavtale ikke ville gitt like store gevinster for norsk økonomi. Men på den annen

side mener utvalget at et fullt medlemskap ville vært enda mer lønnsomt enn hva EØS-avtalen har vært, samtidig som dette også ville sikret oss mer innflytelse over lover og regler enn hva vi har i dag.

AV DAG HÅKON HELLEVIK
dhh@foramedier.no

Sitatet «Kunnskap uten etikk er en voldskilde og etikk uten kunnskap er tom»

Professor Knut Ims til Ukeavisen Ledelse, side 32 i denne utgaven

Ukens vinner

► **Statsminister Jens Stoltenberg** ser ut til å komme seg helskinnet gjennom bataljen mellom næringsminister Trond Giske og Harald Norvik i Telenor og LO-sjef Roar Flåthen, selv om umyndiggjøringen av Giske nok har fått sinnet til å ulme på venstresiden i Arbeiderpartiet. Og torsdag kom selve gladmeldingen i form av meningsmålingen til Avisenes Nyhetsbyrå (ANB), som viste at Ap bykset opp fram 4,7 prosentpoeng fra desember til januar, og er oppe i 38,3 prosent.

FOTO: KRISTER SØRREBØ / SCANPIX

Ukens taper

► Klønete forhold til egen kommunikasjon felte PST-sjef **Janne Kristiansen**. Hennes tiltro hos justisminister Grete Faremo var tynslitt fra før etter terrorsaken. Onsdag kveld gikk hun av med øyeblikkelig virkning etter at hun under høringen i Stortinget om 22. juli-beredskapen røpet at norsk etterretning er til stede i Pakistan. «Jeg vil understreke at det ikke er konstatert lovbrudd, men at det dreier seg om et mulig taushetsbrudd», sa Faremo i forbindelse med at Kristiansen valgte å fratse sin stilling.

FOTO: SCANPIX

Tror veksten blir som i fjor

► **Regjeringen spår** lavere vekst enn tidligere antatt. Men for norske husholdninger ser ikke 2012 så aller verst ut likevel, selv om Verdensbanken forbereder seg på en global økonomisk krise.

Analytikerne i DNB Markets tror på reallønnsvekst, rentekutt og økte boligpriser. – Vi stipulerer reallønnsveksten til 3 prosent for 2012, den samme veksten som i fjor. Dessuten tror vi renta vil holde seg lav lenge, og at det kommer et rentekutt i mars, sier seniorøkonom Kjersti Haugland i DNB Markets til NTB.

POLITISK ANALYSE

Av Aslak Bonde
aslakbonde@politiskanalyse.no

Politi-sjokket

Politiet står foran en ny kultur-revolusjon – tilsvarende det man fikk da alle politivoldsakene dukket opp for 30 år siden.

Det er nesten 30 år siden Ole Paus sang om «Lystig purk på picnic» i Mari-dalen – om politifolkene som koste seg med å banke opp kriminelle. Året i forveien hadde de såkalte politivoldsforskerne i Bergen, Edvard Vogt og Gunnar Nordhus, utgitt en rapport der de dokumenterte en rekke tilfeller av vilkårlig og ulovlig maktbruk på politikammeret i Bergen.

Debatten ble opphetet, mistenkeliggjøringen var stor og rettsapparatet jobbet med politivold-påstandene i nesten 15 år. Nå som tiårene er gått, er det antagelig full enighet både i og utenfor politiet om at det som skjedde var bra. Usunne og brutale holdninger ble avslørt, og de offentlige debattene førte til at man fikk en radikal kulturendring i politietaten. Det finnes tilfeller av maktmisbruk hos politiet i dag også, men de aller fleste vil mene at de representerer unntaket, og ikke regelen.

Stadig mer tyder på at politiet nå står foran en ny kulturevolusjon – ikke først og fremst på grunn av det som skjedde den 22. juli, men på grunn av det som nå skjer i ettertid. Den store endringen vil være at det går opp for politisjefene at de også leder en kunnskapsorganisasjon – en etat der åpenhet, selvrefleksjon og nettverkstenking blir like viktig som lydighet, rankhet og hierarkier.

Det er den avgåtte PST-sjef Janne Kristiansen, tidligere politimester Olav Sønnerland og Oslos politisjef Anstein Gjengedal som i ettertid antagelig vil få den tvilsomme æren av å bli fremstilt som representanter for den gamle kulturen som nå kanskje vil bli feid ut. De ser alle ut til å vurdere det som viktigere å forsvare egen etat enn av å inspirere til en lærende og åpen bedriftskultur.

Da Kristiansen bare noen dager etter 22. juli offentlig utelukket tanken om at Politiets Sikkerhetstjeneste (PST) kunne ha oppdaget Anders Behring Breivik, virket det på et vis positivt. Hun sto opp for sin egen etat, og brukte all sin tyngde til å frikjenne egne ansatte for skyld. Problemet var selvfølgelig at hun også gjorde det vanskelig for dem i PST som tenker annerledes. I hvert fall i teorien må man kunne anta at

det finnes folk i sikkerhetspolitiet som mener at man kunne ha jobbet annerledes i forkant av 22. juli. Men det sier de ikke høyt når de ser at sjefen legger så mye tyngde inn på å forsvare det som var.

Olav Sønnerland er enda tydeligere. Da han fremla den første rapporten fra politiets eget granskingsutvalg, gjorde han det meget klart at han ikke var interessert i å spekulere på om politiet kunne ha gjort en bedre jobb 22. juli. På et eller

«Stadig mer tyder på at politiet nå står foran en ny kulturevolusjon»

annet vis mener han det er mulig å finne forbedringspotensial for politiet uten å teste ut hypoteser om alternative handlingsmønstre på den dystre fredagen. Hans hovedanliggende er åpenbart ikke å kritisere egen etat offentlig.

Den stakkaren på Sentrum politistasjon i Oslo som åpnet for slik kritikk noen dager etter 22. juli er blitt truet med etterforskning av sin egen sjef. Han eller hun fortalte Aftenposten at det bare var tre eller fire personer på vakt da bomben smalt, og det var i følge politistasjonssjefen så «uklokt» og «leit» at han vurderte å be politiets spesialenhet etterforske lekkasjen.

Historien ble dokumentert og kommentert i Stortingets høring om 22. juli denne uken, og den gir troverdighet til de mange andre påstandene om at politisjefene i Oslo truer sine ansatte til taushet. Når politimester Gjengedal sier at han ikke har fått noen signaler om at noen av de underordnede føler seg truet, er det stadig lettere å tro at det skyldes sterke og gammeldagse disiplinkrav. De som føler seg truet, sier det ikke til noen i politisystemet, ikke engang verneombudet eller fagforeningen.

Den nye politidirektøren, Øystein Mæland, har mye å gripe fatt i når han kommer tilbake fra pappapermisjon. Med sin bakgrunn fra politikk, psykiatri og helseforetak burde

han ha de beste forutsetninger for å tilrettelegge for en ny kultur. Men lett blir det ikke. Politiet skal fortsatt være en hypereffektiv beredskapsorganisasjon. Det innebærer at kommandolinjene må være klare og at disiplinen må være 100 prosent. Ingen skal få lov til å protestere når en beslutning først er tatt i tidskritiske operasjoner.

Det er i ettertid, når man skal evaluere og lære av en hendelse, at kulturen må bli annerledes. Da må det være høyt under taket, dissidentene må oppmuntres, og sjefene må vise at de er reelt søkende etter ny lærdom og nye holdninger. En slik ny bedriftskultur vil ikke bare komme politiet til gode når de evaluerer skarpe og dramatiske operasjoner. Det er også de samme holdningene man trenger, dersom man skal gjøre godt analysearbeid og være god på forebygging.

Og jo bedre politiet blir på informasjonsbearbeiding og preventivt arbeid, jo mindre vil behovet bli for den type oppdrag som den sterkt hierarkiske og disiplinerte politiorganisasjonen er skapt for.

Aslak Bonde er frittstående analytiker. Han er utdannet cand.philol. og har arbeidet som politisk journalist i Aftenposten i 11 år. Før det var han ansatt i NRK dagsnytt som allround reporter og vakttsjef. Les mer om politikk: www.politiskanalyse.no